

Jäsenkaupunkien lausunnot HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2026–2028 (AK)

Hallitus 19.09.2025

648/02.020.200.2000/2025

Esittelijä Toimitusjohtaja Tommi Fred

Valmistelija Talousjohtaja Minna Haapala, sähköposti etunimi.sukunimi@hsy.fi

HSY:n yhtymäkokouksen on kuntalain mukaan hyväksyttävä vuoden loppuun mennessä kuntayhtymän seuraavan vuoden talousarvio. Samassa yhteydessä on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). HSY:n perussopimuksen 11§:n mukaan kuntayhtymän on pyydettävä jäsenkaupungeilta kirjalliset lausunnot toiminta- ja taloussuunnitelmasta ennen sen hyväksymistä.

HSY:n hallitus käsitteli 13.6.2025 alustavaa toiminta- ja taloussuunnitelmaa vuosille 2026–2028 ja päätti pyytää siitä jäsenkaupunkien lausunnot pohjaksi suunnitelman jatkovalmistelulle. Lausunnot saatiin kaikilta jäsenkaupungeilta.

Lausunnot ja niistä ilmenevät kehitysehdotukset otetaan huomioon toiminta- ja taloussuunnitelmaesityksen valmistelussa.

Jäsenkaupungit ovat pääosin tyytyväisiä alustavaan toiminta- ja taloussuunnitelmaan. Keskeisiä huomioita ovat:

1. Investointien tarve: Vesihuollon ja jätehuollon investoinnit ovat välttämättömiä toimintavarmuuden, ympäristötavoitteiden ja saneerausvelan hallinnan kannalta.
2. Asiakasmaksujen korotukset: Vaikka korotuksia pidetään suurina, ne ovat tarkoituksenmukaisia talouden tasapainottamisen ja saneerausvelan hallinnan vuoksi.
3. Talouden tasapaino: Kaupungit ovat huolissaan HSY:n velkaantumisesta. Ne korostavat omavaraisuusasteen nostamista, investointien priorisointia ja käyttömenojen hillintää.
4. Tuottavuuden parantaminen: Käyttömenojen tuottavuusindeksi nähdään hyödyllisenä työkaluna tuottavuuden seurannassa ja ohjauksessa.
5. Turvallisuus: Fyysisen ja kyberturvallisuuden kehittäminen on tärkeää.
6. Yhteistyö ja koordinointi: HSY:n ja kaupunkien välinen tiivis yhteistyö on välttämätöntä, erityisesti suurissa infrahankkeissa. Kierrätysasteen nostaminen vaatii myös kaupunkien toimia.
7. Kiertotalous ja ilmastoneuvonta: Kotitalousjätteen kierrätysasteen nostaminen on keskeistä. Keskitetty ilmastoneuvonta koetaan arvokkaaksi.

HSY:n tulee sisällyttää toiminta- ja taloussuunnitelmaansa pääkaupunkiseudun kuntien yhteisesti sopimat tavoitteet kuntayhtymälle vuodelle 2026. Tavoitteet kuvaavat jäsenkuntien strategista tahtotilaa ja ne on valmisteltu yhteistyössä HSY:n kanssa. Tavoitteet ja mittarit ovat seuraavat:

1. Tuottavuuden parantaminen ja talouden tasapaino, mittarit:

- Käyttömenojen tuottavuusindeksi (2021=100), tavoitetaso 2026: tulos paranee vuodesta 2025,
- Toimintamenot euroa/asukas, tavoitetaso 2026: enintään 147,2 euroa/asukas,

- Omavaraisuusaste vuoden 2029 loppuun mennessä vähintään 30–35 % ja pidemmällä aikavälillä vähintään 40 %, tavoitetaso 2026: vähintään 27,5 %.

2. Hiilineutraalisuus 2030 ja vastuullisuuden lisääminen, mittarit:

- Kotitalousjätteen kierrätysaste sekä sekajätteen määrä vuosittain, tavoitetaso 2026: kierrätysaste vähintään 54 % ja sekajätteen määrä enintään 97 kg/asukas/vuosi,
- HSY:n kasvihuonekaasupäästöjen määrä, tavoitetaso 2026: enintään 75 000 tCO₂-ekv,
- Sähköisen kaluston osuuden kasvattaminen.

3. Vesi- ja jätehuollon toimivuuden parantaminen sekä asiakkaiden tyytyväisyys, mittarit:

- Asiakasryhmä- ja toimintokohtainen asiakastyytyväisyys vuosittain, tavoitetaso 2026: vähintään 4,1/5,
- Verkostojen saneerausinvestointien vuotuinen toteutuminen ja kumulatiivinen toteuma vuodesta 2024 lähtien, tavoitetaso 2026: vuotuinen ja kumulatiivinen toteuma paranevat vuodesta 2025,
- Suunnitelma siitä, miten ja millä aikavälillä korjausvelan kasvu saadaan hallintaan.

Muu omistajalinjaus: Kuntayhtymän talousarviovalmistelussa otetaan huomioon peruspääomalle maksettava 1,5 %:n korvaus.

HSY:n vastine kaupunkien lausuntoihin

Omistajaohjaustavoitteet ovat linjassa HSY:n Strategia 2030 -tavoitteiden kanssa ja ne on myös sisällytetty Alustava TTS-2026-2028-suunnitelmaan.

HSY:n strategisena päämääränä on talouden tasapainottaminen ja tuottavuuden parantaminen. Sitä tavoitellaan esimerkiksi hankintojen kehittämisellä, toimintamenojen aktiivisella hillinnällä, asiakasmaksujen korotuksilla ja toteutetulla maksurakenteen uudistuksella sekä omistajalähtöisten investointien ennustettavuuden parantamisella. Investointien suunnittelujänne on pidennetty 20 vuoden mittaiseksi ja talousmallit on kehitetty vastaamaan pitkän aikavälin kassavirran kehittymisen mallintamiseen ja skenaariotyöhön.

HSY:n strategiset tavoitteet ovat merkityksellisiä omistajakuntien ympäristötavoitteiden saavuttamisessa. HSY:n Hiilineutraali pääkaupunkiseutu - ohjelma ohjaa HSY:tä kohti hiilineutraaliuustavoitetta kohti.

HSY tavoittelee hyvää asiakaspalvelun tasoa ja haluaa toimia hyvässä vuorovaikutuksessa kaupunkien kanssa. Jätehuolto toteuttaa ns. Ekomo-toimintamallia, joka edistää alueen kiertotaloutta monitoimijaympäristössä. Viestinnän ja neuvonnan ja tiedolla johtamisen keinoin lisätään tietoa jätteiden lajittelumahdollisuuksista kotitalousjätteen kierrätysasteen nostamiseksi. Sähköistä asiointia kehitetään ja asiakaskokemukseen panostetaan. Vuonna 2025 on otettu OmaHSY-palvelu käyttöön yksityisasiakkaille ja palvelua laajennetaan yritysasiakkaille. Omistajalähtöisten investointien ennustettavuutta pyritään kehittämään yhdessä jäsenkuntien kanssa. Investointeja toteutetaan raamiajattelun avulla, jolloin merkityksellistä ei ole vain yhden vuoden aikana toteutetut investoinnit, vaan investintiohjelman hyvä hallinta

kalenterivuosien yli. Vesihuollon investointien aiheuttamia työmaa-aikaisia haittoja pyritään minimoimaan työmaavalvonnalla ja läpimenoaikojen lyhentämisellä.

Päätösehdotus (TF)

Hallitus merkitsee tiedoksi jäsenkaupunkien lausunnot HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2026–2028.

Päätös